

Byloť mu, jak by do světa volati musel: „Vždyť jsem dobromyslný, přitulte se ke mně! Srdce moje nemá jen poklidu! Srdce člověka vůbec nemá pokoje, až je nejnešťastnější, a nebije více. – Já bych rád mluvil k celému světu, k hvězdám atd., ale – já jen mluvím k národu svému! – a v tom málokterý mne slyší – mně rozumí? – Žádný !! – Já jsem sopkou islandskou; kolem led a snh, a ve mně –.“

*

Bylť stejně ohnivý v dobrém i zlém, přitom ale zvyklý dobré stránky své skrývati, aniž se ví, zda z pýchy aneb za jinou příčinou; kdykoliv ho mysl jeho k vykonání něčeho dobrého hnala, činil to jako nucením, ano naopak u všelijakých nezpůsobech patrnou horlivost, a takto zdánlivou zlobu a nevlídnost projevoval; tedy naskrze velmi zlý býti se zdál.

Zavraždil se u nohou dívky, kterou vroucně miloval a která lásce této ještě vroucněji odpovídala. Mysle, že je zavedena, nutil ji přísahami, aby mu svůdce svého udala, by ji pomstil; ona zapírala; on hořel hněvem, zuřil; – ona přísahala; – tu myšlénka co blesk jej prolétla: „Já bych ho, ji mstě, zabil; můj trest by byl smrt; nechť žije, já nemohu.“ On umřel s myšlénkou, že je andělem trpělivosti, ani svůdce svého nešťastným učiniti nechtíc; ale vtom andělská tvář v ďábelskou se mu změnila, k samovraždě jej po-

hnavší; neboť usmívala se naň v okamžení tom, když svědomí její hlasně volalo, že jej zklamala! –

*

V krátkém čase po sobě zahasly na básnickém nebi tři hvězdy první velikosti: Goethe dřímá vedle Schillera v knížecí hrobce; – Abbotsford slyšel dne 21. září 1832 poslední vzdechnutí W. Scotta a skvostné zříceniny opatství dryburgského zavírají mrtvé pozůstatky jeho; i nešťastný lord Byron zesnul vzdálen od vlasti své, a hluboko pocítí nyní jeden každý slova jeho v Larovi užívané: „Vzdálený od hrobky otců svých Lara spí.“ Nešťastný pravím, a vším právem; neb on byl jeden z nejprvnějších onoho druhu lidí, jejichž jemnocitné srdce jen tenkrát šťastným se nazývati může, kdy veškeré stvoření dosáhlo žádané blaženosti; a jejichžto srdce krvácí, když i jediný jen tvor bolestnou touhou po nedosaženém cíli se souží. Jak vzdálené je století naše ještě ode vši spokojenosti, každý lehce posoudí, an veškerého tvorstva hlas v jediné vzdechnutí spojen se býti zdá. [...] Když u veřejnost vystoupiv své básně vydal, podivil se svět, krajané ctili jej co Boha; však to všecko byla mu jen Hamletova: „Slova, a nic než slova!“ Co hledal, nenalezl [...], on ztratil Boha; jeho slunce zašlo a noha jeho kráčela čírou nocí. Veškeré básně jeho na sobě nesou znak jeho neštěstí, a protož jediné zdají se míti zvláštní ráz; všechny vyjádřují jen jeho cit, a při každém čtení může se říci, co Fouqué ve svých zpěvích pastýřských o králi Sebastianovi praví: „Probůh! nezpíval tento sám o sobě?!“ Tím se nejvíce básně jeho od spisů W. Scottových lišejí; neb když onen vždy jen svůj cit pronáší, myslí, že jeden každý rovně jako on cítiti musí, popisuje tento cizé city, jejich následky i příčiny tak mistrně, že popsanou osobu tak-kořka před očima míti, jednání její viděti i slova její slyšeti

se domníváme. Lord Byron zemřel dříve, než básně jeho
nalezly srdce, o něž se hlas jejich obrážel; duch jejich pro-
vival literaturu téměř celé Evropy jako ohlas; co zvláště
platí o literatuře francouzské, kterou Goethe „literaturou
5 zoufalství“ jmenuje. [...] Zpěvy takové zněly co hrůzné
„dobrou noc“ zahasínajících světů v tmavé půlnoci, jako
by říci chtěly: Každé hvězdy svit je vypůjčená zář, onen
květ je svadlé kvítí, jehož kořen život i původ svůj hledá
na hrobech druhých tvorů; slunce, které vám teď zachází,
10 nevzejde více a my jsme jen strašící myšlénkou v pouhé
pustotě, nad námi nic, kolem nás nic leč neobmezené prázd-
né místo; lid byl jim co hejno brouků po obruči v povětří
zavěšeném dokola lezoucích, ani konce, ani cíle nenachá-
zejících, po dosažení však země vždy víc a více toužících,
15 co by se zatím jen obruče pustiti mohl, aby v pádu krátkém
dosáhl země; oni sami však obruče s tého se pustivše padají
u strašném pádu, doufajíce, že dosáhnou země neurazivše
nohy; věřící, že pevná naděje uvede k žádanému cíli, a jen
onen, který naděje se spustí i ustane řídití sám sebe v pádu
20 svém, v propastný roztříštěn upadne hrob. Mnohý domní-
vá se, že již dosáhl cíle; v radosti plesá: „Země, země!“, než
nešťastný nového se jen chytil obruče, a jak dříve nenachá-
zeje konce u věčném leze kole; jiný vida omyl jeho hlasitě
se směje nerozumu, slabosti i krátkozrakosti jeho, než smích
25 jeho strašlivější bolest budí nad nejžalostnější pláč, an
v smíchu tom uznává slabost i svou, i veškerého člověčen-
stva.

DENÍKY